

Risker

Studsvik agerar på en internationell, konkurrensutsatt marknad. Ansvar för bedömning av operationella och finansiella risker ligger på respektive dotterbolag. Dotterbolagens riskbedömningar granskas, jämförs och följs upp av moderbolaget, samt behandlas löpande i respektive dotterbolagsstyrelse.

En samlad analys av koncernens risker och hur dessa hanteras föredras årsvis i Studsvik AB:s styrelse och följs upp löpande. Koncernen har en hög säkerhetskultur som vilar på en lång tradition av tydliga rutiner för kvalitetssäkring och uppföljning inom ramen för olika kvalitetscertifieringar.

Att Studsvik är verksam inom kärnkraftsektorn innebär särskilda risker som regleras och övervakas av nationella myndigheter och internationella organ.

En samlad riskbedömning måste innefatta alla delar av årsredovisningen samt en allmän omvärldsbedömning. Utvalda riskfaktorer beskrivs nedan utan rangordning. Finansiella risker behandlas i avsnittet "Finansiell riskhantering", not 2.

OMVÄRLDSRISKER

Tillståndsplikt och regelverk

Studsvik hanterar radioaktivt material och avfall, vilket gör delar av verksamheten tillståndspliktig samt föremål för myndigheters tillsyn och beslut. Således finns en risk i att förutsättningarna för verksamheten kan komma att ändras genom ändrade eller indragna myndighetstillstånd, förändringar i regelverk eller genom politiska beslut. Detta kan avse till exempel ytterligare skyddsåtgärder som Studsvik kan behöva investera i för att verksamheten ska uppfylla kraven. Studsvik kan få påpekanden från myndigheter om förmodade överträdelser av tillstånd eller föreskrifter.

Studsvik uppfyller, såvitt ledning och styrelse kan bedöma, de krav som ställs enligt sådana föreskrifter. Koncernens höga säkerhetskultur gör att anpassningsförmågan till nya regler och direktiv är hög. Arbetsmetoder som minskar utsläpp och risker vidareutvecklas kontinuerligt.

Även lagring och slutdeponering av kärntekniskt avfall omgärdas i alla länder av strikta regelverk, som bland annat inte tillåter att avfall blandas. I USA driver en konkurrent frågan om att tillåta blandning av avfall. Genom att blanda avfall med hög radioaktivitet med en stor volym avfall med låg aktivitet anser man sig ha funnit en alternativ metod att hantera avfallet med högre aktivitet, det så kallade B/C-avfallet. En sådan förändring skulle kunna innebära att det affärsmässiga konkurrensläget för vissa av Studsviks tjänster försämras på den amerikanska marknaden.

Marknad

Efterfrågan på Studsviks tjänster beror av en rad faktorer och på lång sikt beroende av kärnkraftsindustrins utveckling och de faktorer som påverkar denna. Genom att tjänsterna adresserar behov under kärnkraftsindustrins hela livscykel är verksamheten bara på mycket lång sikt beroende av kärnkraftsindustrins fortlevnad.

Opinion

Frågor som rör kärnteknik har ett allmänintresse. Olika sakfrågor kan bli föremål för opinionsyttringar och debatt. Det kan i ett sådant sammanhang inte uteslutas att en opinion växer fram i frågor som direkt eller indirekt begränsar Studsviks affärsmässiga handlingsutrymme.

Studsvik arbetar konsekvent för att upprätthålla ett högt förtroende hos allmänheten genom att sträva efter att inte bedriva verksamhet i strid med den allmänna opinionen. Verksamheten inriktas mot att förbättra kärnkraftens säkerhetsprofil. Förhållningsättet till omvärlden kännetecknas av dialog och principen om största möjliga öppenhet.

VERKSAMHETSRIKER

Teknologi

Programvaror, laboratorieverksamhet, avfallshantering och vissa specialtjänster inom Studsviks verksamhetsområden bygger på egenutvecklad teknik. Tekniken utmanas ständigt av konkurrensen och det kan inte uteslutas att det utvecklas annan teknik som minskar konkurrenskraften hos Studsviks teknologier.

Denna risk hanteras genom att Studsvik patentskyddar egenutvecklad teknik där så bedöms möjligt och ekonomiskt försvarbart. Risken hanteras också genom ständig produktutveckling i nära samverkan med kunderna samt genom att kunderna i stor utsträckning erbjuds helhetslösningar baserade på Studsviks omfattande erfarenhet, vilket gör Studsvik mindre känsligt för kopiering av enskilda moment.

Transporter

En stor del av Studsviks verksamhet inom framför allt materialtester och avfallshantering förutsätter transporter av material till och från Studsviks anläggningar. Sådana transporter skulle kunna försvåras av ny lagstiftning eller förändringar i internationella konventioner. Transporter kräver också myndighetsgodkännanden, särskild utrustning och/eller fordon, vilket medför att förseningar kan sträckas ut i tid, vilket resulterar i uteblivna intäkter.

Transporterna sker redan idag med en hög säkerhetsnivå, hög grad av insyn från tillsynsmyndigheter och låg risk för skadliga följdverkningar av exempelvis en olycka. Detta tillvägagångssätt bidrar även till att motverka förseningar.

Drift av egna anläggningar

Studsvik bedriver verksamhet i egna anläggningar. Tekniska fel som orsakar oplanerade driftstörningar kan inte uteslutas, vilket kan påverka intäkter negativt och orsaka kostnader. Studsviks kvalitetssystem, uppföljningssystem och kompetensutveckling syftar till att minimera risken för planerade driftstörningar, liksom att skapa beredskap för att minimera effekterna av driftstörningar som ändå inträffar.

Beroende av anställda

Driften av Studsviks anläggningar förutsätter att dessa är bemannade med en komplett och kompetent organisation. Studsvik har en lång historia av arbetsfred. Arbetsmarknadskonflikter kan dock inte uteslutas, vilket kan påverka driften och orsaka intäktsbortfall. Studsvik arbetar aktivt med att skapa stabila och goda relationer med medarbetare och fackliga organisationer. En aktiv personalpolitik med medel och system för medarbetarnas utveckling skapar hög medarbetartillfredsställelse.

Studsvik har i enlighet med svensk lag fackliga representanter i moderbolagets styrelse.

Beroende av nyckelpersoner

Studsvik erbjuder egenutvecklade tekniska lösningar och tjänster med olika typer av specialistkompetens. Det gör företaget i viss utsträckning beroende av nyckelmedarbetare. Denna risk begränsas löpande genom systematisering av processer, rekrytering och kompetensutveckling.

Fastprisåtaganden

I större rivningsuppdrag och andra tjänsteuppdrag förekommer det att Studsvik gör fastprisåtaganden. Sådana uppdrag kräver god riskhantering och projektledning. Studsvik utbildar projektledare och har speciella rutiner som är integrerade i kvalitetssystemen inom bolagen (ISO 9001:2000) för att säkerställa att risker hanteras professionellt.

Ansvar för levererade produkter

Studsvik levererar tjänster med högt teknologinnehåll till kvalificerade beställare. I egenskap av leverantör ansvarar Studsvik för att beställda tjänster levereras i rätt tid samt för tjänsternas funktionalitet och övriga egenskaper. Om en tjänst levereras för sent eller inte uppfyller de krav som en beställare rätteligen kan ställa, riskerar Studsvik att drabbas av intäktsbortfall, till exempel till följd av kostnader för omleverans eller skadestånd. Studsvik gör löpande bedömningar av potentiella exponeringar och gör avsättningar i balansräkningen.

Ägaransvar för medelaktivt avfall

I USA övertar Studsvik ägaransvar för visst medelaktivt avfall från sina kunder. Koncernen har avtalat med underleve-

rantör om lagring av detta avfall i väntan på att en slutdeponi öppnas. Det kan inte uteslutas att myndighetsregleringar eller kommersiella förhållanden förändras, vilket skapar behov av att förändra eller komplettera detta arrangemang. Risken hanteras genom att Studsvik gör avsättningar i balansräkningen för framtida kostnader för lagring och slutförvaring samt erhåller ersättning för de risker som är förknippade med långsiktiga åtaganden. Likvida medel avseende de framtida åtagandena deponeras på spärrat konto i amerikansk bank.

Beroende av underleverantörer

En del av Studsviks strategi är att bygga upp unika kunderbjudanden tillsammans med utvalda samarbetspartners. Därmed uppkommer ett visst naturligt beroende till dessa. Studsvik arbetar med avtalsformer som möjliggör nära och förtroendefulla samarbeten samtidigt som alternativa samarbetspartners finns att tillgå.

Finansiering och politiska beslut

Aveckling av kärntekniska verksamheter och omhändertagande av radioaktivt avfall förutsätter i de flesta länder en aktiv medverkan från myndigheter genom exempelvis beslut om finansiering, rivningstillstånd och regler för slutförvaring. På många marknader sker finansiering av sådan verksamhet genom komplicerade system med en blandning av fonderade medel, löpande intäkter från drift av kärnkraftverk samt skattemedel. Politiska beslut påverkar därmed efterfrågan på Studsviks tjänster inom framför allt områdena avfallshantering och avveckling. Det kan inte uteslutas att myndighetsprocesser försenas och att uppdrag därmed genomförs senare än förväntat.

FÖRSÄKRINGSBARA RISKER

Olycka

Studsvik bedriver verksamhet i egna laboratorier och anläggningar. En olycka i någon av dessa, eller i samband med transporter till och från dessa, kan inte uteslutas. Tänkbara olycksrisker kartläggs löpande i dotterbolagen. Det förebyggande arbetet integreras i koncernens kvalitets- och säkerhetsarbete.

I syfte att reducera den negativa resultatpåverkan, som en olycka med påföljande stillestånd kan ha, har avbrottsförsäkringar tecknats för vissa strategiska anläggningar.

Stöld, sabotage eller attentat

Ett företag som hanterar radioaktivt material kan aldrig helt utesluta att sådant blir föremål för stöld. Transporter av radioaktivt material kan, liksom anläggningar för lagring och bearbetning, bli föremål för sabotage eller andra former av angrepp. Studsvik bedriver ett aktivt arbete inom fysiskt skydd i nära samverkan med polis och myndigheter.

Nivån på det fysiska skyddet anpassas ständigt till de bedömningar av hotbilden som löpande görs av polis och myndigheter. I de svenska anläggningarna genomfördes betydande investeringar i det fysiska skyddet under perioden 2006–2008. Studsvik följer de planer som fastställts av tillståndsgivande och övervakande myndigheter.

Koncernens försäkringar

Koncernen har globala ansvars- och produktansvarsförsäkringar. Ansvarsförsäkring och sakförsäkring för den svenska kärntekniska rörelsen har tecknats i Nordic Nuclear Insurers (NNI) och i de ömsesidiga försäkringsbolagen EMANI och ELINI. På den amerikanska marknaden har motsvarande risker försäkrats i lokal atomförsäkringspool samt till del i EMANI. Försäkringsbeloppen i ansvarsförsäkringen för den kärntekniska rörelsen regleras av Atomansvarighetslagen och uppgår för närvarande till 360 MS DR (miljoner särskilda dragningsrätter) motsvarande 4,1 miljarder kronor.

Det kan emellertid inte uteslutas att de internationellt reglerade försäkringsbeloppen kan komma att höjas eller att kostnaderna för försäkringskydd ökar som en följd därav. Sakförsäkringar för icke kärnteknisk verksamhet tecknas vanligen lokalt. Försäkringarnas omfattning och belopp fastställs efter separata bedömningar och riskanalyser, men upphandlas alltid under överinseende av moderbolaget.

ÖVRIGA RISKER

Kostnadsansvar för avveckling

Verksamheten i Studsviks svenska kärntekniska anläggningar bedrivs i enlighet med tillstånd enligt Kärntekniklagen varför det åvilar Studsvik att avveckla anläggningarna. Studsvik ansvarar i enlighet med lokala regler tekniskt och ekonomiskt för avvecklingen av koncernens amerikanska och brittiska anläggningar. Omfattningen och innebörden av dessa förpliktelser och en bedömning av dem ur risksynvinkel presenteras närmare i förvaltningsberättelsen, sidan 14.

Miljöskuld

Studsvik producerar bara i ytterst begränsad utsträckning eget avfall som innebär någon miljöpåverkan. När Studsvik hanterar radioaktivt avfall för kunds räkning ansvarar kunden för de radioaktiva restprodukterna, med undantag för avfall som behandlas vid anläggningen i Erwin, där Studsvik övertar ägandet av avfallet. För detta avfall har Studsvik avtalat med Waste Control Specialists om slutförvaring.

Känslighetsanalys

Variationer i priset till kund och koncernens kostnader påverkar koncernens resultat. Koncernens enskilt största kostnadspost är personalkostnader, som står för 55 procent av de totala kostnaderna. Koncernens valutaexponering är störst mot USD, EUR och GBP.

Känslighetsanalys	Förändring		Effekt på rörelseresultat
Pris mot kund	1%	+/-	12,2 MSEK
Personalkostnader	1%	+/-	7,0 MSEK
Valutakurs USD/EUR/GBP	10%	+/-	0,1 MSEK